

I Toepassingsgebied: FRETEN

Een fret (*Mustula putoris*) behoort tot de familie der marterachtigen. Het is een roofdier. De fret is een gedomesticeerd dier en komt niet in de vrije natuur voor. Sterker nog: het dier kan in de natuur niet overleven. Fretten lijken van alle marterachtigen het meest op de bunzing. Ze zijn een gedomesticeerde vorm van de bunzing, zoals een hond de gedomesticeerde vorm van de wolf is. De solitair levende bunzing kan goed rennen, klimmen en zwemmen met zijn slanke en soepele lichaam. De bouw en de gedragseigenschappen heeft de fret geërfd van de bunzing.

Alle marters zijn roofdieren, maar binnen de groep van de marters is er zeer veel variatie. De een jaagt op prooien groter dan zij zelf, anderen jagen onder water op vissen en weer andere jagen in bomen op eekhoorns en vogels. Marters hebben allemaal verschillende levenswijzen en ook allemaal eigen eetgewoonten en voedingspatronen.

De fret is een vrolijk en tot op hoge leeftijd speels dier. Het dier is klein en gemakkelijk hanteerbaar. Een fret maakt geen storende geluiden. Het dier veroorzaakt (wanneer het gecastreerd is en behoudens een enkele maal gebruik van de anaalklieren), doorgaans geen hinderlijke geuren. Het dier is erg actief gedurende een klein aantal uren per dag, maar brengt ook grote delen van de dag slapend door. De fret kan wel tot 8 jaar oud worden, maar het gemiddelde ligt iets lager. Het is een dier met een hoge aaibaarheidsfactor, waarvan de vacht weinig onderhoud vergt. Het dier is bij een goede opvoeding grotendeels zindelijk in gedrag.

Een fret is erg ondernemend en intelligent. Een fret moet het liefst gehouden worden met een soortgenoot. Een fret vergt als hij wakker is veel aandacht en oplettendheid van zijn baasje. Een fret laat zich niet dressereren. Een gezonde fret is geen schootzitter. En een fret is niet geschikt voor kleine kinderen.

Fretten zijn voor kleine kinderen en onervaren huisdierbezitters ongeschikt. Fretten zijn geen geschikte huisdieren voor (kleine) kinderen. Voor jonge(re) kinderen zijn fretten als huisdier ongeschikt.

Zowel de vrouwtjes als de mannetjes moeten worden 'gecastreerd'. Ze zijn geslachtrijp tussen 6-8 maanden oud. Fretten moeten jaarlijks worden ingeënt tegen hondenziekte.

Overwegingen vóór aanschaf:

Weet ik het volgende?

Is het toegestaan in mijn huis een huisdier te houden?

Ben ik niet allergisch voor dieren?

Een fret moet het liefst gehouden worden met een soortgenoot.

Een fret vergt als hij wakker is veel aandacht en oplettendheid van zijn baasje

Een fret laat zich niet dressereren.

Een gezonde fret is geen schootzitter.

Een fret is niet geschikt voor kleine kinderen.

Het dier moet worden gecastreerd en jaarlijks worden ingeënt; dit heeft financiële gevolgen voor u.

Kan ik de kosten voor een fret opbrengen?

Voor de aanschaf van een fret moet u rekenen op een bedrag van ongeveer € 230,- inclusief de kooi. Bijkomende kosten in de vorm van entingen, boek over verzorging, eventueel lidmaatschap van een organisatie die voorlichting geeft over de fret, speelgoed en medische behandelingen. Dagelijks onderhoud kost al gauw € 6,- tot € 8,- per week (voeding en kattenkorrels) per fret.

Fretten zijn niet de goedkoopste huisdieren. De fret moet gecastreerd en ingeënt worden. Een castratie van een mannetje kost al snel 40 euro, voor een vrouwtje ben je soms al 90 euro kwijt. Daarnaast moet de fret jaarlijks geënt worden tegen hondenziekte. Dit is ook al snel 30 à 40 euro. Dan komen er natuurlijk ook onderhoudskosten bij, zoals de voeding, kattenbakkorrels en slaapdoekjes. Dit alles bij elkaar opgeteld geeft een kostenpost van al snel enkele honderden euro's per jaar. Waar in het slechtste geval nog niet ingecalculerde dierenartskosten bij kunnen komen.

Weet ik het volgende over de verzorging van het dier?

Een fret verzorgen is beslist niet hetzelfde als een kat of hond verzorgen. Indien u plezier aan het dier wilt beleven, dient u bekend te zijn met de specifieke welzijns- en verzorgingseisen van dit dier. Door lid te worden van een organisatie die voorlichting over fretten geeft, kunt u zich voorbereiden. Ga eens praten met andere frettenliefhebbers of kijken op internet; ga eens naar een frettendag enz. Voor de aanschaf van een fret moet u rekenen op een bedrag van ongeveer € 230,- inclusief de kooi. Bijkomende kosten in de vorm van entingen, boek over verzorging, eventueel lidmaatschap van een organisatie die voorlichting geeft over de fret, speelgoed en medische behandelingen. Dagelijks onderhoud kost al gauw € 6,- tot € 8,- per week (voeding en kattenbakkorrels) per fret.

II Voeding

Algemeen

Fretten zijn vleeseters. Ze kunnen gevoerd worden met hoogwaardige kwaliteit kattenbrokken. Er zijn ook speciale frettenbrokken in de handel. Maar in sommige gevallen zijn de kattenbrokjes zelfs beter dan de frettenvoerders. Daarnaast kunnen fretten ook rauw vlees, carnibest en prooidier (muizen, ratten, gevogelte) gevoerd krijgen.

Let op dat een fret *geen* groente en fruit mag krijgen. Dit kan dodelijke verstoppingen veroorzaken! Ook andere 'menselijke' lekkernijen zijn uit den boze en pure chocolade kan zelfs dodelijk zijn voor de fret!

III Huisvesting:

Fretten kunnen op verschillende manieren gehuisvest worden. De een houdt de fretten binnen, de ander geeft er de voorkeur aan om ze buiten te houden.

Voor het huisvesten van fretten binnenshuis geldt het volgende: Eén dier of twee dieren moeten kunnen beschikken over een bodemoppervlakte van minimaal 2 m². Voor elk dier dat aan de groep wordt toegevoegd, moet een 0,5 m² bodemoppervlakte meer beschikbaar zijn. De hoogte van het verblijf moet minimaal 60 cm bedragen, zodat het dier zich kan oprichten op de achterpoten. Een heel hoge kooi is niet echt efficiënt, omdat de fretten de hoogte vaak amper gebruiken. De bodem van een frettenverblijf moet een vaste structuur hebben en mag niet bestaan uit draadgaas. Dit in verband met beschadiging van tenen en/of pootjes. Fretten die binnenshuis hun verblijf hebben, moeten minimaal tweemaal daags de gelegenheid krijgen beweging te nemen buiten de kooi, gedurende minimaal een uur per keer.

Er moet een toiletbak aanwezig zijn. Deze moet dagelijks worden verschoond. Wanneer de toiletbak te vies of te klein is naar de zin van de fret, gaat het dier er meestal naast zitten.

Bij een buitenverblijf voor fretten wordt ervan uit gegaan dat de dieren in principe het gehele jaar door buiten verblijven en niet dagelijks in huis gelaten worden om te spelen. Dit betekent dat een buitenverblijf ruim dient te worden opgezet. De afmeting van een frettenverblijf buitenshuis zou als volgt moeten zijn: voor twee dieren moet er een bodemoppervlakte van ten minste 6 m² beschikbaar zijn. Voor elk dier dat aan de groep wordt toegevoegd dient 0,5 m² bodemoppervlakte te worden toegevoegd. Voor buitenverblijven geldt dat de bodem kan bestaan uit een verhard oppervlak, zoals tegels of beton, of uit aarde of zand, mits onder de aarde of het zand een deugdelijke afdichting is aangebracht om pogingen van de dieren om zich uit te graven tegen te gaan.

In een verblijf voor de fretten is een aantal elementen onmisbaar. Dit is een slaapplek, de voerbak, een waterbak of -flesje en een toiletbak. Op de bodem van het hok hoeft niks te liggen. Er kunnen wat lappen neergelegd, maar hooi of zaagsel is absoluut niet nodig en juist erg slecht voor fretten.

Een fret kan alleen gehouden worden, maar veel fretten vinden het fijn om een soortgenootje te hebben. Echter, in praktijk blijkt wel dat de meeste fretten niet graag in grote groepen leven. Beperk de groep dan ook tot **maximaal vier a vijf dieren**. Dit in het belang van de fret. De fret is geen dier

wat zich prettig voelt in erg grote groepen. Het beste kunt u de fretten tegelijk aanschaffen, zodat ze samen kunnen wennen en ook aan elkaar wennen.

Fretten kunnen zowel met mannetjes of vrouwtjes gehouden worden. Belangrijk is wel dat alle dieren gecastreerd zijn.

Een fret mag niet in een ruimte geplaatst worden met knaagdieren en vogels. Een fret is een roofdier en zal zeker de vogel of de knager (of konijn) proberen te vangen en doden als hij de kans krijgt. Dit moet uiteraard te allen tijde voorkomen worden. En de beste oplossing is om de diersoorten apart te houden.

Fretten met katten en honden kan soms goed gaan, maar laat nooit de verschillende diersoorten zonder toezicht bij elkaar.

Vakantie

Een fret is moeilijk onder te brengen tijdens uw vakantie en kan meestal ook niet mee. Zeker niet naar warme oorden. Hij kan beslist niet tegen temperaturen boven de 30 graden Celsius. Bedenk altijd ruim van tevoren welke mogelijkheden u heeft wanneer u op vakantie zou gaan en regel dit ook ruim voordat u daadwerkelijk vertrekt. Veel pensions zitten al ruim voor de vakanties volgeboekt. Er zijn in principe twee opties als uw harige huisgenoot niet mee kan op vakantie. Iets wat bij fretten ook zeker niet verstandig is als het een vakantie naar een warm oord betreft. Fretten kunnen namelijk absoluut niet tegen temperaturen boven de 30 °C kunnen. De ene optie is dat hij thuis blijft waar hij door een ander wordt verzorgd. De andere optie is dat hij ergens anders ondergebracht wordt. Dit kan bijvoorbeeld zijn bij vrienden of familie.

Als u weg bent is het voor zowel de verzorger als uzelf prettig als u te bereiken bent. Laat daarom altijd een briefje achter met adres en telefoonnummer waar u te bereiken bent. Dit geeft beide partijen een prettiger en zekerder gevoel. Ook het achterlaten van een nummer en adres van de dierenarts kan voor een vriend of familielid handig zijn. Als uw fret dan onverhoopt een dierenarts nodig mocht hebben, bent u ervan verzekerd dat hij binnen een niet al te lange tijd en door een door u uitgekozen dierenarts wordt behandeld. De verzorger hoeft immers niet eerst in het telefoonboek op zoek naar een nummer van een dierenarts in de buurt.

Wat daarnaast ook heel belangrijk is, is een voorraad achterlaten van alles wat het dier hebben moet. Zorg dat bijvoorbeeld voer op voorraad is of laat eventueel een adres achter waar de verzorger dit bij kan halen.

Het is aan te bevelen dat u van tevoren opschrijft hoe de fret normaal verzorgd wordt en wanneer dit wordt gedaan. U kunt een soort schema of checklist maken met voermomenten en schoonmaak e.d. Daarin kan tevens overzichtelijk en met duidelijke instructies uiteengezet worden hoe het moet gebeuren. Een gebruiksaanwijzing van de fret dus eigenlijk. Het is ook verstandig de handelingen aan een, onwetende, verzorger een keertje voor te doen. Spreek ook af of en hoe vaak u zult bellen om te informeren hoe het gaat. Want u laat uw fret makkelijker en onbezorgder achter als u weet dat er net zo goed voor hem of haar wordt gezorgd als dat u zelf zou doen. En het gaat er in de vakantie juist om dat u, maar ook uw fret, een plezierige en onbezorgde tijd heeft.

Afstandsdieren

Er zijn verschillende redenen om afstand te doen van een fret. Zo kan een ziekenhuisopname, verhuizing naar een woning waar geen huisdieren mogen of allergie ervoor zorgen dat de situatie dusdanig verandert, dat er geen andere keuze meer is. Maar vaak ook is het dier een zogenaamde 'impulsaankoop'. Er is niet van tevoren nagedacht over wat voor dier het is en of er voldoende tijd en/of geld is. Voorkom dit leed voor zowel uzelf als het dier, door van tevoren goed na te gaan wat een fret vraagt en of u het diertje wel de rest van zijn leven kunt bieden wat het nodig heeft.

Als het toch om de een of andere reden niet meer mogelijk is om de fret te blijven verzorgen, zijn er een aantal mogelijkheden om de fret via de officiële weg af te staan. Een fret kan worden afgestaan aan een asiel of liever nog naar een speciale frettenopvang. Kijk hiervoor bij [organisaties](#).

De eigenaar ondertekent bij het doen van afstand een formulier. De fret wordt op die manier 'eigendom' van de opvang of het asiel. Zij hebben daarna de mogelijkheid om een nieuwe eigenaar te zoeken voor het diertje.

Frettenopvang

Fretten kunnen ook worden gebracht naar een speciale frettenopvang. Verspreid over Nederland zijn deze opvangen te vinden. Soms gratis, soms tegen een vrijwillige donatie of tegen betaling, kan de fret aan deze opvang worden gegeven. De eigenaar zal dan een afstandsverklaring moeten tekenen om de fret over te schrijven naar de opvang. De opvang wordt dan de nieuwe, officiële eigenaar. Een frettenopvang zal na opname het dier verzorgen en er alles aan doen om het bij een nieuwe eigenaar onder te brengen. Deze nieuwe eigenaar betaalt eveneens een bedrag wat moet bijdragen in de gemaakte onkosten. Veelal zijn er voor deze nieuwe eigenaren ook regels verbonden aan de aanschaf. Zo mag er bijvoorbeeld niet worden gefokt met de fret of het dier mag niet worden doorverkocht of anderszins afgestaan aan derden. De fret dient dan terug te gaan naar de opvang. In bepaalde opvangen kunnen fretten die worden afgestaan ook de rest van hun leven blijven. Dit zijn dan meestal dieren die oud of ziek zijn of gedragsproblemen hebben en daarmee geen of weinig kans maken op een nieuwe eigenaar.

IV Gezondheid:

Een fret moet jaarlijks naar de dierenarts voor de enting tegen hondenziekte. Daarnaast is het belangrijk om er snel bij te zijn op het moment dat de fret zich afwijkend gedraagt. Een fret zal altijd proberen om te verbergen dat hij ziek is, dus op het moment dat u iets opvalt, is het vaak al serieus. Bij kale plekken, vermageren, korter spelen (langer slapen), lusteloosheid, slecht/ niet eten en slechte ontlasting moet u altijd naar de dierenarts gaan. Temeer omdat de bovengenoemde klachten voorkomen bij uiteenlopende aandoeningen.

Enkele geregeld voorkomende aandoeningen zijn:

Oormijtinfecties

Hierbij vertonen ze meestal jeuk aan de oren en vooral een verhoogde afscheiding van oorsmeer. Zonder otoscopisch (en soms microscopisch) onderzoek door een dierenarts moeilijk te onderscheiden van vaak voorkomende verhoogde oorsmeerafscheiding. Oormijt is zeer besmettelijk en wordt via shows en bezoeken aan andere mensen met fretten gemakkelijk overgedragen. Onderzoek en behandeling door een dierenarts is nodig en afdoende.

Maagzweren

Komen meestal voor bij fretten in een groep met sociale onrust, maar soms ook bij een enkeling ten gevolge van de *Helicobacter* bacterie. Door de maagzweer vermindert de eetlust, maar door eiwitverlies raken ze vooral gewicht kwijt. Behandeling met een maagbeschermer en een antibioticum, vaak in combinatie met veranderingen van de huisvesting, zijn geïndiceerd.

Verstoppingen

Meestal door het knabbelen aan verboden materialen, zoals rubber of rondslingerende oorpluggen (van de eigenaar) loopt materiaal vast in de dunnen darm of kan het de maag niet passeren. Eerste verschijnselen zijn geen eetlust en/of braken. Meestal is een chirurgische behandeling noodzakelijk

Bloedarmoede

Niet gecastreerde teefjes lopen een grote kans op een beenmergdepressie, waardoor bloedarmoede ontstaat.

Bijnierschorstumoren

Komen vaak voor en geven stofwisselingsproblemen die vaak resulteren in kaalheid. En specialistisch onderzoek is nodig om deze aandoening vast te stellen. Een chirurgische behandeling is noodzakelijk.

Alvleeskliertumoren

Geregeld komt een insuline-producerende alvleesklier tumor voor. Hierdoor worden de dieren in eerste instantie mager. De diagnose wordt eenvoudig gesteld door het bepalen van het bloedsuikergehalte. De behandeling is minder eenvoudig.

Zoönosen

Een fret is gevoelig voor een aantal dezelfde griep- en verkoudheidvirussen als de mens. Ook de Mexicaanse griep is overdraagbaar. Dit wil niet zeggen dat een fret dit ook altijd krijgt, maar houd er wel rekening mee bij deze ziekteverschijnselen.

V Soortspecifiek gedrag

Het zijn intelligente, ondernemende dieren die echt een eigen karakter hebben en een opvoeding nodig hebben. Ze blijven speels tot op hoge leeftijd. Kinderen vanaf een jaar of 12 kunnen wel met de fret omgaan, echter altijd onder begeleiding. Ze zijn erg beweeglijk en soms ook wel wat bijterig. Maar juist door hun nieuwsgierigheid en onderzoeksdrang zijn ze zo leuk. Ze slapen het grootste deel van de dag, maar als ze wakker zijn en los mogen lopen, moeten ze onder toezicht blijven. Een fret kan goed zindelijk zijn op een 'frettenkattenbak'. Fretten zijn graag in gezelschap van een soortgenoot om mee te spelen en samen te slapen.

Er zijn een aantal dingen die fretten nooit afleren, zoals planten uitgraven, aan de vloerbedekking krabben, soms om bepaalde redenen (brunst, loopsheid, vreemde fretten in huis) een plasje of een poepje doen op een verkeerde plaats.

Met een fret in huis kun je het wel vergeten om een glas drinken op tafel te laten staan, want ze steken hun kop erin en niet veel later zal de inhoud van het glas op de tafel liggen.

Fretten willen overal achter, onder, in en tussen kruipen, kunnen soms vreemden bijten of de hond of poes plagen. Ze kunnen niet opschieten met kleinere huisdieren, zoals vogels, cavia's of konijnen. Een enkele maal gebruiken fretten hun anaalklieren (bij schrik of pijn) hetgeen stinkt. Dit laatste komt echter niet zo vaak voor.